

Kinderen van de rivier

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo | Anthos uitgevers via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Lisa Wingate

Kinderen van de rivier

Vertaald door Carolien Metaal

Ambo | Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 3397 2

© 2017 Wingate Media, LCC

© 2018 Nederlandse vertaling AmboAnthos uitgevers,
Amsterdam en Carolien Metaal

Oorspronkelijke titel *Before We Were Yours*

Oorspronkelijke uitgever Ballantine Books, New York

Omslagontwerp Lynn Andreozzi, bewerkt door Will Immink Design

Omslagillustratie Alan Ayers, based on images

© Krasimira Petrova Shishkova/Trevillion Images (girl on left, suitcase),

© cristinairanzo/Getty Images (girl on right)

Foto auteur © Whitley Lind Photography

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor de honderden die verdwenen
en voor de duizenden die dat niet deden.
Opdat jullie verhalen
nooit vergeten worden.

Voor hen die de wezen van vandaag
een levenslang thuis bezorgen.
Opdat jullie altijd de waarde van jullie werk
en jullie liefde kennen.

‘Wist je dat er in dit *land of the free* en *home of the brave* een grote babymarkt is? En de eigendomsbewijzen die overgaan in andere handen [...] zijn niet louter bedrukte stukjes papier die bepaalde financiële uitkeringen beloven, maar springlevende baby’s van vlees en bloed.’

Uit het artikel ‘The Baby Market’, *The Saturday Evening Post*,
1 februari 1930

‘Het zijn, zei [Georgia Tann] herhaaldelijk, onbeschreven bladen. Ze worden ongerept geboren, en als je hen op jonge leeftijd adopteert en omringt met schoonheid en cultuur, worden ze alles wat jij maar wilt.’

Barbara Bisantz Raymond, *The baby thief*

PRELUDE

Baltimore, Maryland

Mijn verhaal begint op een smoorhete nacht in augustus, op een plek die ik nooit met eigen ogen zal zien. De kamer komt alleen in mijn verbeelding tot leven en is dan meestal groot. De wanden zijn maagdelijk wit, het beddengoed knispert als gevallen bladeren. De privésuite is van alle gemakken voorzien. Het briesje buiten is lusteloos en cicaden zingen in de hoge bomen: hun groene schuilplaatsen net onder de raamkozijnen.

De hordeuren zwaaien open terwijl de ratelende plafondventilator aan vochtige lucht trekt die niet van plan is zich te verplaatsen. Dennengeur drijft naar binnen en de kreten van de vrouw persen zich naar buiten, terwijl de verpleegsters haar vasthouden op het bed. Zweet verzamelt zich op haar huid en stroomt van haar gezicht, armen en benen. Ze zou het verschrikkelijk vinden als ze dat wist.

Ze is knap. Een zachtaardige, breekbare ziel. Niet het type dat met opzet de catastrofale ontknoping zou veroorzaken die nu pas een aanvang neemt. In mijn veelvoud van levensjaren heb ik ervaren dat de meeste mensen zo goed mogelijk met elkaar omgaan. Ze kwetsen niet met opzet. Dat is louter een afschuwelijke bijwerking van overleven.

Het is niet haar schuld, alles wat zich na die laatste, genadeloze perswee ontrolt. Ze brengt het laatste voort wat ze mogelijkwerwijs zou kunnen wensen. Er verschijnt een geluidloos wezen – een piepklein, blond, popperig, knap meisje, dat echter blauw en roerloos is.

De vrouw kan met geen mogelijkheid op de hoogte zijn van het lot van haar kind, en als ze dat wel is, zullen de medicijnen ervoor zorgen dat de herinnering eraan morgen al wazig is. Ze staakt haar geploeter en geeft zich over aan een sluimerslaap, aangewakkerd door de doses morfine en scopolamine die zijn toegediend om de pijn te bestrijden. Om haar te helpen alles los te laten, en dat zal ze doen.

Terwijl artsen hechten en verpleegsters opruimen en schoonmaken, wordt er meelevend gepraat.

‘Wat is het toch triest als het op deze manier gaat. Zo buitenisig als een leven niet eens één ademtocht op deze wereld gegund wordt.’

‘Soms vraag je je af... waarom... als een kind zo hevig gewenst is...’

Er daalt een sluier neer. Kleine ogen worden bedekt. Ze zullen nooit zien.

De vrouw kan horen, maar niets beklijft; het gaat het ene oor in en het andere uit. Het is alsof ze probeert het tij te keren, maar dat dat door haar vingers glipt en ze uiteindelijk met de stroom meegaat.

Een man wacht ergens in de buurt, op de gang misschien, vlak bij de deur. Hij is statig, waardig. Niet gewend zo machteloos te zijn. Hij zou vandaag grootvader worden. Blijde verwachting is uitgelopen op verwrongen smart.

‘Het spijt me verschrikkelijk, meneer,’ zegt de dokter als hij de kamer uit komt. ‘We hebben echt alles wat menselijkerwijs mogelijk was gedaan om uw dochters pijn te verzachten en het kind te redden. Ik begrijp hoe ontzettend moeilijk dit is. Betuig de va-

der van het kind alstublieft onze innige deelneming wanneer u hem in het buitenland kunt bereiken. Na zo veel teleurstellingen heeft uw familie vast heel veel hoop gekoesterd.'

'Kan ze er nog meer krijgen?'

'Dat is niet aan te raden.'

'Ze gaat hieraan kapot. En haar moeder ook, als ze het hoort. Christine is ons enige kind, weet u. Het getrippel van kleine voetjes... Het begin van een nieuwe generatie...'

'Ik begrijp het, meneer.'

'Wat is het risico mocht ze...'

'Haar leven. En het is hoogst onwaarschijnlijk dat uw dochter nog een zwangerschap zal voldragen. Als ze het zou proberen, kunnen de gevolgen...'

'Ik snap het.'

De dokter legt een troostende hand op de schouder van de diepbedroefde man, althans, zo zie ik het altijd voor me. Hun blikken raken verstrengeld.

De arts kijkt over zijn schouder om zich ervan te vergewissen dat de verpleegsters hem niet kunnen horen. 'Mag ik iets suggereren, meneer?' zegt hij zacht en plechtig. 'Ik ken een vrouw in Memphis...'

Avery Stafford

AIKEN, SOUTH CAROLINA, HEDEN

Ik zucht, schuif naar de rand van de stoel en trek mijn jasje recht als de limousine op het kokendhete asfalt tot stilstand komt. Buses van de pers staan langs de stoeprand en benadrukken het belang van de schijnbaar onschuldige bijeenkomst van vanmorgen.

Niet één moment vandaag zal echter op toeval berusten. De afgelopen twee maanden in South Carolina hebben enkel en alleen gedraaid om het garanderen van de juiste nuances – het creëren van tussenkomsten, enkel om iets te laten doorschemeren, meer niet. Definitieve verklaringen worden niet gegeven. Nog niet tenminste.

Nog lang niet, als het aan mij ligt.

Ik zou het liefst vergeten waarom ik naar huis gekomen ben, maar alleen al vanwege het feit dat mijn vader zijn aantekeningen niet leest en de briefing van Leslie, zijn uitermate efficiënte publiciteitsdame, niet naloopt, kan ik er niet omheen. Aan de vijand die zwijgend met ons meerijs in de auto valt niet te ontsnappen. Die zit op de achterbank, verstopt zich onder het grijze maatpak dat iets te ruim over mijn vaders brede schouders valt.

Papa staart met een schuin hoofd uit het raampje. Hij heeft zijn assistenten en Leslie verbannen naar een andere auto.

‘Gaat het?’ Ik steek mijn hand uit om een lange blonde haar – de mijne – van de bank te plukken, zodat die niet aan zijn broek blijft hangen als hij uitstapt. Als mijn moeder er was, zou ze een mini-pluizenroller tevoorschijn toveren, maar zij is thuis om de tweede gebeurtenis van de dag voor te bereiden: de traditionele kerstfoto van de familie die maanden eerder gemaakt moet worden... voor het geval papa’s prognose verslechtert.

Hij gaat iets rechter zitten en tilt zijn hoofd op. Door de statische elektriciteit staat zijn dikke, grijze haar alle kanten op. Ik wil het voor hem gladstrijken, maar doe het niet. Dat zou een schending van het protocol zijn.

Waar mijn moeder zich intensief bemoeit met de microaspecten van ons leven, zoals zich druk maken over een pluizenroller en het organiseren van de familiefoto voor kerst in juli, is mijn vader het tegenovergestelde. Hij is afstandelijk: een eiland van onwankelbare mannelijkheid in een vrouwenhuishouden. Ik weet dat hij intens van mijn moeder, mijn twee zussen en mij houdt, maar dat zegt hij zelden hardop. Ik weet ook dat ik zijn lievelingsdochter ben, maar tevens degene die hem het meest in de war brengt. Hij is van de tijd waarin vrouwen gingen studeren om een geschikte echtgenoot te vinden. Hij weet niet zo goed wat hij aan moet met een dertigjarige dochter die als beste van haar jaar afstudeerde aan Columbia Law en het dus gewoon naar haar zin heeft in de harde wereld van een Amerikaans advocatenkantoor.

Om welke reden dan ook – misschien wel gewoon omdat de posities van perfectionistische dochter en lieve dochter in ons gezin al vergeven waren – ben ik altijd de dochter met de hersenen geweest. Omdat ik dol was op leren, werd stilzwijgend de conclusie getrokken dat ik de figuurlijke fakkeldrager van het gezin zou zijn, de vervangster van de zoon, degene die mijn vader zou opvolgen. Om de een of andere reden heb ik echter altijd gedacht dat ik ouder zou zijn wanneer dat gebeurde én dat ik er dan klaar voor zou zijn.

Nu kijk ik naar mijn vader en denk: waarom zou je dit nou niet willen, Avery? Hier heeft hij zijn hele leven voor gewerkt. Hier hebben verdorie hele generaties Staffords sinds de Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog voor gezwoegd. Onze familie heeft altijd een rotsvast vertrouwen gehad in de leidende rol van de overheidsdienst. Papa vormt daarop geen uitzondering. Vanaf de tijd dat hij, vóór mijn geboorte, is afgestudeerd aan West Point en gediend heeft als luchtmachtpiloot, heeft hij de familienaam waardig en vastbesloten hoog gehouden.

Natuurlijk wil je dit, hou ik mezelf voor. Je hebt dit altijd gewild. Je had alleen niet verwacht dat het nu al zou gebeuren, en niet op deze manier. Dat is alles.

Stiekem klamp ik me met de moed der wanhoop vast aan het beste scenario. De vijanden worden op beide fronten verslagen, zowel politiek als medisch. Mijn vader zal genezen door de combinatie van de operatie, die hem vroegtijdig naar huis heeft doen terugkeren van de zomervakantie van het Congres, en de chemopomp die hij om de drie weken vastgebonden aan zijn been moet dragen. Mijn verhuizing naar Aiken zal tijdelijk zijn. Kanker zal geen deel meer uitmaken van ons leven. De ziekte kan verslagen worden. Andere mensen hebben dat ook gedaan en als iemand het kan, dan is het senator Wells Stafford wel. Er bestaat geen sterkere of betere man dan mijn vader, nergens.

‘Klaar?’ vraagt hij, terwijl hij zijn jasje rechttrekt. Tot mijn opluchting zie ik dat hij de hanenkam op zijn hoofd platstrijkt. Ik ben er nog niet klaar voor de stap van dochter naar verzorger te zetten.

‘Ik kom achter je aan.’ Hoewel ik echt alles voor hem zou doen, hoop ik dat het nog jaren duurt voor we gedwongen worden de rollen van ouder en kind om te draaien. Ik ben erachter gekomen hoe zwaar dat is, doordat ik mijn vader heb zien worstelen met het nemen van beslissingen voor zijn moeder.

Mijn ooit zo gevatte, opgewekte oma Judy is tegenwoordig een

schim van zichzelf. Hoe pijnlijk dat ook is, papa kan er met niemand over praten. Als de media lucht krijgen van het feit dat we haar naar een instelling verhuisd hebben – en dan al helemaal naar een luxe verzorgingshuis op een prachtig landgoed slechts vijftien kilometer hiervandaan – zou dat politiek gesproken een ramp zijn. Gezien het snelgroeiende schandaal over een reeks onwetmatige overlijdens- en misbruikgevallen waarbij private instellingen voor ouderenzorg in onze staat betrokken waren, zouden papa's politieke vijanden er óf op wijzen dat alleen mensen met geld zich eersteklas zorg kunnen veroorloven, óf ze zouden mijn vader ervan beschuldigen zijn moeder op te sluiten, omdat hij een onverschillige hufter is die niets geeft om ouderen. Ze zouden zeggen dat hij maar al te graag zijn ogen sloot voor de behoeften van de hulpbehoevenden als zijn vrienden en campagne-donateurs daar baat bij hadden.

Maar in feite zijn mijn vaders beslissingen met betrekking tot oma Judy in geen enkel opzicht politiek. We zijn gewoon net als andere families. Elke toegangsweg is geplaveid met schuldgevoel, geasfalteerd met verdriet en gehavend door schaamte. We generen ons voor oma Judy. We maken ons zorgen om haar. De vraag waar deze wrede teloorgang in dementie zal eindigen, ontmoedigt ons. Voordat we haar in het verzorgingshuis plaatsten, was mijn oma ontsnapt aan haar vierentwintiguurshulp en haar huishoudelijk personeel. Ze had een taxi gebeld en was een hele dag spoorloos, tot ze uiteindelijk gevonden werd op een bedrijventerrein waar vroeger haar favoriete winkelcentrum was. Hoe ze daarin geslaagd was, terwijl ze niet eens onze namen kan onthouden, is een raadsel.

Ik heb vanmorgen een van haar favoriete sieraden om mijn pols. Als ik uit de limo stap, ben ik me daar vaag bewust van. Ik hou mezelf voor dat ik de armband met de libellen ter ere van haar heb uitgezocht, maar in feite heb ik hem omgedaan om me eraan te herinneren dat Stafford-vrouwen doen wat ze moeten

doen, ook als ze dat niet willen. De locatie van het evenement van vanmorgen bezorgt me de kriebels. Ik heb altijd een hekel gehad aan verzorgingshuizen.

Het stelt niet zoveel voor, denk ik om mezelf gerust te stellen. De pers is hier om verslag te doen van de gebeurtenis, niet om vragen te stellen. We zullen wat handen schudden, het gebouw bekijken en samen met de bewoners de verjaardag vieren van een vrouw die honderd is geworden. Haar man is negenennegentig. Een behoorlijke prestatie.

In de gangen ruikt het alsof iemand de drieling van mijn zus heeft losgelaten met spuitbussen ontsmettingsmiddel. Er hangt een doordringende geur van nepjasmijn. Leslie snuift en knikt dan goedkeurend als ze samen met een fotograaf en verschillende stagiaires en assistenten aan weerszijden van ons gaat staan. We hebben dit keer geen beveiligers bij ons. Die zijn ongetwijfeld al geweest om de boel voor te bereiden. In de loop der jaren heeft mijn vader doodsb bedreigingen ontvangen van splintergroeperingen en Minutemen, maar ook van tal van gestoorden die beweerden scherpschutter, bioterrorist of ontvoerder te zijn. Hij neemt die dreigementen zelden serieus, maar dat doen zijn beveiligers wel.

Nadat we de hoek om zijn geslagen, worden we begroet door de directrice van het verzorgingshuis en twee cameraploegen. We lopen rond. Zij maken opnamen. Mijn vader verhoogt zijn charmeoffensief. Hij schudt handen, poseert voor foto's, neemt de tijd om met mensen te praten, buigt zich over rolstoelen en dankt verzorgers voor het zware en veeleisende werk waar ze zich elke dag weer op storten.

Ik loop achter hem aan en doe hetzelfde. Een montere oudere heer met een tweed bolhoed flirt met me. Met een verrukkelijk Brits accent vertelt hij me dat ik prachtige blauwe ogen heb. 'Als ik vijftig jaar jonger was, zou ik u overhalen met mij uit te gaan,' zegt hij plagend.

‘Volgens mij hebt u dat hierbij gedaan,’ antwoord ik, waarop we beiden in de lach schieten.

Een van de verzorgsters waarschuwt me dat de heer McMorris een grijze donjuan is. Hij knipoogt naar haar om dat te onderstrepen.

Als we over de gang naar het feestje van de honderdjarige lopen, realiseer ik me opeens dat ik het eigenlijk wel naar mijn zin heb. De mensen hier wekken een tevreden indruk. Het is hier niet zo luxueus als waar oma Judy zit, maar ook lang niet zo erg als de onderbemande instellingen waar de aanklagers in de recente reeks rechtszaken het steeds over hebben. De kans is groot dat geen van die aanklagers ooit een stuiver zal zien, welke schadevergoeding ze door de rechter ook toegewezen krijgen. De geldschietters achter de ketens van verzorgingshuizen maken gebruik van netwerken van houdstermaatschappijen en lege vennootschappen die ze moeiteloos failliet kunnen laten gaan om het betalen van boetes te omzeilen. Daarom was het onthullen van de banden tussen een van die ketens en een van de oudste vrienden van mijn vader, tevens de grootste geldschieder, zo potentieel verwoestend. Mijn vader is een bekend gezicht en dus een gemakkelijk doelwit van publieke verontwaardiging en politieke beschuldigingen. Woede en verwijten zijn machtige wapens. En dat weet de oppositie.

In de gemeenschappelijke ruimte is een klein podium gebouwd. Samen met de entourage ga ik aan de zijkant staan, bij de glazen deuren die toegang bieden tot een schaduwrijke tuin waar ondanks de verstikkende hitte een bonte verzameling bloemen groeit.

Op een van de beschutte tuinpaden staat een eenzame vrouw met haar rug naar mij toe. Ze staart in de verte en is zich blijkbaar niet bewust van het feestje. Haar handen rusten op een stok. Ze draagt een simpele, crèmekleurige katoenen jurk en een wit vest, ondanks de tropische dag. Haar dikke grijze haar is gevlochten en om haar hoofd gedraaid; door de combinatie met de fletse jurk

lijkt ze bijna spookachtig, een relikwie uit een ver en vergeten verleden. Een briesje dat de blauweregen laat ritselen, lijkt haar niet te raken, hetgeen bijdraagt aan de illusie dat ze er eigenlijk niet is.

Ik verplaats mijn aandacht naar de directrice van het verzorgingshuis. Ze heet iedereen welkom en meldt vol trots de reden van de samenkomst: er wordt tenslotte niet iedere week iemand een eeuw oud. Het grootste deel van die tijd getrouwd zijn en je geliefde nog steeds aan je zij hebben, is zelfs nog opmerkelijker. Dat is inderdaad het bezoek van een senator waard.

En dan heb ik het nog niets eens over het feit dat mijn vader dit echtpaar al sinds zijn tijd als bestuurder van de staat South Carolina tot zijn aanhangers kan rekenen. Strikt genomen kennen ze hem langer dan ik en ze zijn bijna net zo verknocht aan hem. De jarige en haar echtgenoot steken hun broze handen hoog in de lucht en klappen geestdriftig als mijn vaders naam wordt genoemd.

De directrice vertelt ons het verhaal van de aandoenlijk ogende geliefden, die aan de tafel in het midden zitten. Luci is geboren in Frankrijk toen er nog door paarden getrokken rijtuigen op straat reden. Dat is bijna onvoorstelbaar. Tijdens de Tweede Wereldoorlog zat ze bij het Franse verzet. Haar man Frank, een gevechtspiloot, werd neergeschoten tijdens de strijd. Het lijkt wel een romantische film. Vanwege haar werk bij het verzet had Luci geholpen hem te vermommen en gewond het land uit te smokkelen. Na de oorlog is hij teruggegaan om haar te zoeken. Ze woonde nog steeds op dezelfde boerderij met haar familie, waar ze zich hadden verschanst in de kelder, het enige deel van het huis dat nog intact was.

De gebeurtenissen waaraan deze twee zijn blootgesteld, wekken mijn ontzag. Dus dit is wat er kán als liefde echt en sterk is, als mensen dol zijn op elkaar, als ze alles opofferen om bij elkaar te zijn. Dat zou ik voor mezelf ook wel willen, maar soms vraag ik

me af of dat er voor de huidige generatie nog wel in zit. Wij worden zo afgeleid, zijn zo... druk.

Ik werp een blik op mijn verlovingsring en denk: Elliot en ik hebben dat wel. We kennen elkaar zó goed. We hebben altijd zij aan zij gestaan...

Het feestvarken komt langzaam overeind uit haar stoel en pakt de uitgestoken arm van haar geliefde. Voorovergebogen schuifelen ze samen naar voren. Het is een lief, aandoenlijk gezicht. Ik hoop dat mijn ouders deze levensfase nog mee zullen maken, dat ze lang van hun pensioen kunnen genieten... ooit... over vele jaren, wanneer mijn vader eindelijk besluit het rustiger aan te gaan doen. Deze ziekte kan hem niet op zijn zevenenvijftigste te pakken nemen. Hij is te jong. Hij is nog te dringend nodig, zowel thuis als daarbuiten. Hij heeft nog werk te verrichten, en daarna verdienen mijn ouders een pensioen met stilletjes verstrijkende seizoenen en tijd om samen door te brengen.

Opeens schiet ik vol en zet die gedachten van me af. Geen overdreven vertoon van emoties in het openbaar, zegt Leslie te pas en te onpas. Dat kunnen vrouwen zich in deze arena niet veroorloven. Het wordt gezien als een tekortkoming, als een zwakte.

Alsof ik dat al niet wist. In de rechtszaal gaat het er niet heel anders aan toe. Vrouwelijke advocaten staan altijd in meerdere opzichten terecht. We moeten ons aan andere regels houden.

Mijn vader salueert voor Frank als hij aankomt bij het podium. De man blijft staan, recht zijn rug en beantwoordt het gebaar met militaire precisie. Het moment waarop hun blikken elkaar kruisen is puur. Voor de camera mag het er weliswaar volmaakt uitzien, maar daar doen ze het niet voor. Mijn vader perst zijn lippen op elkaar. Hij vecht tegen de tranen.

Het is niets voor hem om zich zo te laten gaan.

Weer onderdruk ik een vlaag van emotie. Een huiverende zucht passeert mijn lippen. Ik recht mijn schouders, wend mijn ogen af en concentreer me op de vrouw in de tuin, achter het raam. Ze staat